

Verplichte inschrijving bij VDAB

Advies op decreet over Activering leefloongerechtigden via verplichte inschrijving VDAB

25 april 2024

1. Inleiding

Na het Verticaal Permanent Armoedeoverleg (VPAO) van 14 december 2023 kon het Netwerk tegen Armoede kennisnemen van het [voorontwerp van het decreet](#) voor verplichte inschrijving van leefloongerechtigden bij VDAB.

De SERV gaf op 27 november 2023 [advies](#) op het voorontwerp tot het decreet waarin zij onder andere pleiten voor een armoedetoets om de voorgestelde regelgeving ook te bekijken vanuit het perspectief van mensen in armoede. Ook andere instellingen verleenden advies: de Vlaamse Toezichtcommissie op 14 november 2023, de VVSG op 6 december 2023, de Gegevensbeschermingsautoriteit en de Raad van State op 16 februari 2024. Deze adviezen gaven aanleiding tot het definitieve [decreet](#): verplichte inschrijving VDAB voor leefloongerechtigden

Aan het **Netwerk tegen Armoede** werd door **Minister van Werk, Jo Brouns** een **armoedetoets gevraagd in december 2023**, maar de krappe timing (opleveren tegen februari 2024) liet het niet toe een participatief proces te lopen met mensen in armoede uit de Verenigingen Waar mensen in Armoede het Woord Nemen.

In een volgende legislatuur zouden we willen vragen om een realistisch tijdspad in te bouwen voor armoedetoetsen op voorontwerpen van decreten. **Het Netwerk tegen Armoede is vragende partij om armoedetoetsen te kunnen uitvoeren.** Dit vraagt echter tijd om dit op te zetten en in te plannen in samenspraak met onze verenigingen. Alleen dan kan er van de inbreng van ervaringskennis van mensen in armoede sprake zijn, wat een armoedetoets gemaakt door het Netwerk tegen Armoede zijn meerwaarde geeft.

In afgelopen maanden hebben we **wel een participatief proces kunnen lopen** waarin we 6 Verenigingen¹ Waar mensen in Armoede het Woord Nemen hebben bevraagd en dit decreet met hen hebben besproken op 5 verschillende dialoogmomenten. Hieronder vindt u het resultaat van dit proces: een advies op het decreet over de activering van leefloongerechtigden via de verplichte inschrijving bij VDAB.

¹ A'kzie, Betonne Jeugd, BMLIK Gent, De Mozaort, De Ruimtevaart, De Vrolijke Kring

2. Verplichte inschrijving bij VDAB voor leefloongerechtigden

Inschrijving bij VDAB voor mensen met een leefloon is al een zeer gangbare maatregel in het kader van het GPMI. Dit in navolging van de omzendbrief van minister De Block van 7 februari 2014 'betreffende de verplichting voor de ocmw's om hun gerechtigden in te schrijven bij de VDAB'.

Het decreet bekrachtigt deze federale omzendbrief en voorziet dat leefloongerechtigden toegang hebben tot het volledige dienstverleningsaanbod van niet-werkende werkzoekenden bij VDAB.

Deze maatregel geldt voor elke persoon met (toekomstig) recht op financiële maatschappelijke steun vanuit het OCMW. Met uitzonderingen van personen die arbeidsongeschikt zijn om gezondheids- of billijkheidsredenen. Deze uitzondering wordt bepaald door het OCMW zoals vastgelegd in de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

In het decreet wil de Vlaamse regering voorzien in de **samenwerking tussen de VDAB en OCMW** voor wat betreft de activering van de leefloongerechtigden en de rolverdeling tussen de VDAB en de OCMW's **juridisch verankeren**. Het decreet neemt het engagement op om tot een **samenwerkingsakkoord met de federale overheid** te komen. Dit akkoord zou bijdragen aan een performante data- en informatie-uitwisseling tussen VDAB en OCMW, beleidsmatige rapportage en een sluitende werking op cliëntniveau.

Deze laatste maatregelen² zullen pas in werking treden na het afsluiten van het samenwerkingsakkoord met de federale regering. Het decreet heeft een sterke symbolische waarde en tot op heden nog geen juridische of praktische veranderingen in de huidige activeringstrajecten van leefloongerechtigden.

Toch is de impact van dit decreet niet te onderschatten en heeft het gevolgen voor mensen in armoede. De verplichte inschrijving bij VDAB is onder de huidige Vlaamse Regering een gangbaar basisprincipe voor diverse kwetsbare groepen met een afstand tot de arbeidsmarkt, zoals sociale huurders, inburgeraars en tijdelijk ontheemden. Ook bij deze groepen is het armoederisico hoog. Daarom vinden we het als Netwerk tegen Armoede belangrijk om advies te geven op het decreet. We kijken niet alleen naar de directe impact van het decreet op mensen in armoede, maar **leggen ook de bestaande drempels naar werk voor mensen in armoede bloot**. Opdat zij ondersteuning krijgen in hun zoektocht naar een duurzame, zinvolle en betaalde job die de armoedecirkel kan doorbreken.

We houden in deze nota een centraal pleidooi voor **integrale begeleiding op maat van de verschillende doelgroepen**, zowel vanuit OCMW's als vanuit VDAB. Een goede samenwerking tussen beide diensten op lokaal vlak is cruciaal om zo samen een vertrouwensvol ondersteuningsnetwerk te vormen voor kwetsbare werkzoekenden. **Een begeleiding die inzet op kansen geven en ondersteuning, eerder dan verplichting en sanctionering, kan een hefboom uit de armoede zijn.**

² omschreven in artikel 11 en 12 van het decreet

3. Leefloon al laatste sociaal vangnet

De opdracht van het OCMW is in de eerste plaats het ondersteunen van mensen in hun maatschappelijke integratie met oog op een menswaardig bestaan (artikel 23 grondwet). De OCMW's hebben daar heel wat instrumenten voor: financiële steun, leefloon, medische waarborg, schuldbemiddeling, materiële noodhulp, toeleiden naar sociale huisvesting en andere hulpverlening in welzijnswerk, geestelijke gezondheidszorg, opleiding, etc.... Activering is slechts een van de vele instrumenten waarvoor OCMW's ook beroep doen op eigen aanbod en andere partners dan VDAB.

“Ik vind het veel belangrijker dat de sociaal werker met mij meedenkt en mijn situatie probeert te verbeteren stap voor stap. Als je er klaar voor bent, dan zet je de stap naar werk. Ik ben ook bij het OCMW, niet voor een leefloon maar voor andere hulp. Ik heb via VDAB mijn opleiding kunnen doen en nu ben ik intensief op zoek naar werk. Maar ik vind niets en wordt afgescheept.”

Het recht op maatschappelijke integratie (RMI-wet) stelt de **OCMW's in staat om mensen een laatste financieel en sociaal vangnet te bieden**. De verplichte voorwaarden in het GPMI, zoals de verplichte inschrijving bij VDAB, werken voor mensen in armoede vaak averechts³. Het legt druk op het laatste vangnet dat ze hebben en geeft mensen angst om hun uitkering te verliezen.

“Bij de aanvraag van mijn leefloon heb ik een GPMI-contract ondertekend. Dat weet ik nu. Op het moment zelf snapte ik daar niets van. Als je niet lang naar school geweest bent, zijn dat soort documenten veel te moeilijk. Ik moest mijn handtekening onder een papier zetten om mijn geld te krijgen. Dat deed ik dan maar. Ik had dat inkomen nodig, anders stond ik op straat. Financieel was het een heel moeilijke periode, maar wat ik me nu nog herinner, is hoe dat wantrouwen van het OCMW mijn binnenkant opvrat.”

Dag in dag uit ervaren mensen in armoede de **vooroordelen over hun maatschappelijke positie**. De indruk wordt gewekt dat ze niet zouden willen bijdragen aan de samenleving of zelf profiteren, terwijl het leefloon in de meeste gevallen een stuk onder de Europese armoedegrens ligt.

“Mensen onderschatten dat, waar je zoal tegen moet opboksen. Want ze zien op papier iemand met leefloon, dat moet dan wel een profiteur zijn. Ik merk dat zelf ook; Ik zeg niet dat ik in een sociale woning woon bijvoorbeeld. En dat je geen werk hebt, dat wordt dan vaak ook benadrukt. Vrijwilligerswerk en je inzetten in de vereniging zoals ik dan bijvoorbeeld doe, dat wordt dan vaak zelfs door kennissen en burens gezien als “oh zie, hij houdt zich bezig”. Maar het is wel waardevol wat ik doe.”

Mensen in armoede ervaren een sterke **afhankelijkheid van de sociaal werker** in het OCMW. Bovendien merken we ook hier dat er **verschillende werkingen zijn naargelang lokale besturen**. Je relatie met de sociaal werker van een OCMW en ook de mondigheid als

³<https://www.netwerktegenarmoede.be/nl/nieuws/2021/het-gpmi-werkt-niet-schaf-het-af-en-maak-tijd-voor-kwaliteitsvolle-begeleiding>

persoon, de ondersteuning waarop je kan rekenen vanuit je omgeving, hebben invloed op je activeringstraject. Je hebt steeds het recht om gehoord te worden, maar mensen in armoede benadrukken dat dit sterk wordt beïnvloed door de draagkracht en zelfvertrouwen van de persoon.

“Veel hangt dan toch echt af hoe goed je het al dan niet kan uitleggen. Zet mij voor zo’n raad, ik zal een pleidooi geven. Maar hoeveel mensen moeten daar niet verschijnen en laten het gewoon over zich heen komen? Of komen gewoon niet opdagen omdat ze bezig zijn met overleven.”

Onderzoek⁴ wijst uit dat de **verschillen in aanpak naar activering sterk afhangen van de begeleider en de organisatie waarin deze begeleider actief is**. Uit ervaringen van mensen in armoede blijkt dat hun traject vaak moeizamer verloopt wanneer ze vanuit wantrouwen benaderd worden door hun begeleider en wanneer die alles letterlijk ‘volgens het boekje’ doet. Eerst installeren van vertrouwen en financiële stabiliteit is cruciaal om mensen in overlevingsmodus te kunnen begeleiden naar werk. Het is van groot belang dat een GPMI opgesteld wordt in overeenkomst en samenwerking met de cliënt. Dit komt de vertrouwensrelatie ten goede.

“Het GPMI zou een goed instrument zijn als het meer inspraak van de persoon zelf toeliet. Nu voelt het als een plan dat mijn sociaal werker opstelt als bewijs van haar job en taken die ik moet volbrengen maar niet als instrument om samen te werken.”

De ervaringen zijn positiever wanneer ze merken dat hun begeleider hen vertrouwt en samen met hen op zoek gaat naar de begeleiding die ze in hun situatie nodig hebben. In een ideale wereld ligt er dus **een vertrouwensrelatie aan de basis van de samenwerking tussen de maatschappelijk werker en zijn cliënt**. Het kunnen benutten van de discretionaire ruimte van een sociaal werker is daarbij van cruciaal belang.

“Je moet geluk hebben met wie er voor je zit. Mijn vorige begeleidster bij het OCMW was betrokken bij mijn probleem met huisvesting. Ze vroeg elke keer hoe het was op een manier die me toonde dat het haar ook interesseerde. Mijn nieuwe begeleidster weet ook van mijn probleem af, maar ik moet volledig zelf mijn plan trekken. Terwijl dat probleem wel de basis is om mijn andere problemen op te lossen.”

Het leefloon is het laatste vangnet voor mensen in armoede. Wanneer het OCMW of de VDAB besluit dat je niet voldoende meewerkt in een traject naar werk en je leefloon schrappt, komen mensen in extreem onzekere omstandigheden terecht met een bijzonder hoog armoederisico.

Om het recht op een menswaardig leven te waarborgen en de afstand van mensen in armoede tot de samenleving als ook de arbeidsmarkt niet nodeloos te vergroten, pleiten we ervoor dat **de medewerking in een traject naar werk geen reden mag zijn om een leefloon te schorsen**.

⁴ <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/64763>

4. Dé weg naar werk via integrale ondersteuning

Inschrijving bij VDAB betekent nog geen toegang tot werk. Dé weg naar duurzaam werk bestaat niet en de knelpunten die werk in de weg staan, zijn niet noodzakelijk opgelost door zich in te schrijven bij VDAB.

Integrale ondersteuning op verschillende levensdomeinen en op maat van de persoon is de sleutel tot succes. Verplichten en sanctioneren zorgt enkel voor meer mentale druk, installeert meer wantrouwen en vergroot de afstand tot de arbeidsmarkt. De slaagkansen voor een duurzaam het activeringstraject worden zo ondermijnd omdat mensen vaak een job aanvaarden die ze niet kunnen volhouden. Dan zien we een draaideureffect waardoor ze van de regen in de drop komen. Waardoor de weerstand vergroot en het geloof in een succesvol nieuw activeringstraject verkleint.

Eerder dan de verplichte inschrijving en de focus op het belasten van groepen die 'nog niet bereikt worden', is een **toegankelijke dienstverlening en ondersteuning vanuit VDAB en OCMW** doorslaggevend om de weg naar duurzaam werk te vinden. Dienstverlening waarbij nabijheid en transparante communicatie centraal staat en de regie over het traject in handen is van de leefloongerechtigde.

Klaar zijn voor de stap naar werk, de nodige randvoorwaarden creëren, daarvoor ligt een belangrijke autonomie en expertise bij het OCMW. Daarom is het zo belangrijk dat sociaal werkers bij het OCMW opgeleid zijn, werken op basis van een vertrouwensrelatie en rekening houden met alle levensdomeinen waarop gewerkt moet worden als iemand in armoede leeft.

“Klaar zijn voor werk, dat moet je vooral zelf bepalen, liefst samen met iemand die je vertrouwt en die je kent. Omdat je het zo samen kan inschatten. Er zullen geen criteria bestaan die werken voor iedereen. Voor iedereen is dat anders. Sociaal werkers moeten getraind zijn om dit in te schatten. Goed te kijken naar de context en te luisteren naar de persoon zelf.”

Het gehele spectrum van jobs op de arbeidsmarkt, van reguliere tot sociale economie tot vrijwilligerswerk moet ingezet worden op maat. Dit vereist een expertise en professionele focus op activering. Het is belangrijk dat mensen terechtkomen bij de juiste dienst en tewerkstellingsplaats. Als Netwerk tegen Armoede zien we voor begeleiding naar werk een **centrale rol en expertise bij VDAB die het overzicht behoudt op de verschillende activeringsmaatregelen en dienstverleners.**

Een toegankelijke en bereikbare VDAB lokaal is een probleem op veel plaatsen. **Het belang van fysiek aanspreekpunt blijft onderschat.** In veel gemeenten zijn er geen kantoren van VDAB in de buurt en werken zonder afspraak is niet mogelijk. OCMW's in kleinere gemeenten hebben vaker geen aparte tewerkstellingsdienst en het ontbreekt aan de juiste expertise en tijd om trajecten naar werk voldoende te ondersteunen.

“Vroeger kon je nog terecht in de werkwinkels, maar die zijn er minder en minder. En niet overal is een VDAB. Daarnaast kan je ook niet zomaar ergens binnenstappen.”

5. Drempels op de weg naar werk

Activering naar werk is pas mogelijk als een aantal basisvoorwaarden volbracht zijn en mensen in armoede een bepaalde stabiliteit ervaren. Deze basisvoorwaarden zijn veelal verbonden met de basisbehoeften die een mens heeft en de sociale grondrechten in onze samenleving; **Woonzekerheid** is daarvan een belangrijke factor, **samen met mobiliteit (openbaar vervoer) en kinder- of buitenschoolse opvang.**

“Aan de basis van het Housing First project ligt zelfbeschikking en herstel door het aanbieden van een veilige thuisbasis. Als je nu al direct de stap naar werk moet gaan zetten, dan komt het model van housing first onder druk.”

“Vele gaan zich ziek melden als er zo’n grote druk ligt op de mensen, na vier maanden leefloon je inschrijven bij VDAB. Je voelt je direct geviseerd en beschouwd als een profiteur. Terwijl je het lang uitstelt om hulp te vragen bij een OCMW en meestal tot over u oren in de miserie zit. Werk is dan geen directe oplossing voor je armoede. We moeten afstappen van het idee dat werk alles zal oplossen.”

“Mensen hebben geen wagen, sociale woningen zijn vaak afgelegen en niet onmiddellijke verbindingen. Je moet een fiets of een rijbewijs en auto hebben om je naar je werk te verplaatsen. Want er zijn afgelopen periode veel bussen afgeschaft. Dat maakt het allemaal moeilijker.”

Er is nood aan een transversale aanpak op Vlaams niveau om mensen te helpen op weg naar werk waarbij verschillende beleidsinitiatieven elkaar versterken ipv tegenwerken. De nieuwe voorrangsregels in de kinderopvang en het nieuwe vervoersplan van De Lijn bemoeilijken de weg naar werk.

Mentale en fysieke gezondheid maar ook een sterk informeel sociaal netwerk vormen een belangrijke basis om stap naar werk te kunnen zetten. Mensen in armoede onderstrepen het belang van vrijwilligers of buddy’s en mensen in hun eigen netwerk. Als ook dat ze benadrukken dat bij velen dit netwerk ontbreekt. In de zoektocht naar werk is de combinatie met zorg voor kinderen een belangrijk criterium, de gevraagde arbeidstijden en het arbeidsritme van een bepaalde vacature/job maken dit vaak onmogelijk.

“Het wordt snel verondersteld dat je netwerk op je kind kan letten. Terwijl ik dat niet kan. Mijn vader heeft een alcoholprobleem en mijn broer die werkt. Ik kan toch niet zomaar mijn zoon achterlaten bij mijn vader?”

“Ik heb 4 jonge kinderen, alleenstaande moeder. Dus het werk dat ik zoek, is niet te vinden. De werkuren zijn niet te combineren. Vanaf 7u45 tot 16u ben ik beschikbaar, voltijds of deeltijds maakt niet uit. Maar na de schooluren, is heel moeilijk.”

Opleidingen via VDAB zouden ook deeltijds mogelijk moeten zijn. Het huidige aanbod is bovendien te sterk gericht op knelpuntberoepen. Mensen in armoede geven aan dat opleiding en stages te weinig aanleiding geven tot een job.

“Bij stages word je niet altijd zomaar aangenomen nadien. Dan worden er veel smoezen verteld. Het ging toch niet zoals ze het wilden. En hup, je mag opnieuw aan een stage beginnen.”

Digitale vaardigheden, toegang tot digitale tools en ondersteuning zijn essentieel om de maatregel van verplichte inschrijving te kunnen opvolgen. Mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt ervaren veel digitale drempels.

“De inschrijving bij de VDAB daar krijgen mensen vaak nog wel hulp bij. Ze vragen het aan hun kinderen, aan hun bureaus... Maar de echte uitdaging komt pas nadien: wanneer ze je allerhande mails sturen, vragen ze je om je CV te uploaden en te solliciteren. Dan zitten mensen vaak met de handen in het haar. Wat nu? Ze begrijpen de mails niet, ze weten niet hoe en waar bestanden te maken en op te laden. Ze hebben niet de digitale vaardigheden en tools zoals eigen pc, internet, etc. maar ook taalgebruik speelt een rol.”

“Het is wel snel gezegd: “Schrijf u in.” Zeker als je geen eigen PC hebt of er een hebt die slecht werkt. Ze werken ook steeds met een account. Op je VDAB-account moet je dan van alles zoals je CV en je ervaringen uploaden. Je moet ook met ITSME werken. Velen hebben dat niet. Als je papieren meeneemt naar je afspraak, dan bekijken ze je raar.”

“Ik wil dat de VDAB meer op maat zaken aanbiedt, ze hebben mij nu pas na 4 jaar aangetoond hoe ik op mijn VDAB een selectie moet maken in soort jobs die ik aangeboden krijgt.”

Niet enkel de digitale kloof speelt. Er is ook een **taalbarrière** en heel wat mensen ondervinden problemen omdat ze het Nederlands niet machtig zijn. Hierdoor vinden ze hun weg minder makkelijk naar werk, opleidingen en stages. Nederlands leer je het beste op de werkvloer. Het is

“Niet zo goed Nederlands spreken zegt toch niets over je mogelijkheid om te werken; je werkt toch met je handen. Ik werkte in de visfabriek. Ik moest altijd hetzelfde werk doen; ik wist wat ik moest doen; maar dan was het van: Jij kan niet goed Nederlands. Als huisvrouw kom ik nog minder in contact met andere, ik heb cursus gevolgd en opleiding gedaan. Maar nu spreek ik enkel nog Nederlands hier in de vereniging.”

Competenties voor een job worden nog al te vaak zeer conservatief benaderd. Er is een sterke focus op specifieke diploma's en te weinig aandacht voor ervaring en vaardigheden die iemand in staat stellen een job te doen. Bovendien wordt er ook te vaak in vacatures vastgehouden aan zaken zoals het hebben van een rijbewijs terwijl dat niet altijd essentieel is voor een beroep.

VDAB heeft een rol te spelen in het **stimuleren van inclusie en het sensibiliseren van werkgevers om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt aan te werven**.

6. Samenwerkingsakkoord OCMW en VDAB

We vinden het essentieel dat de Vlaamse en Federale regering voorzien in de **beleidsparticipatie van mensen in armoede** en mensen met leefloon in voorbereiding en opmaak van het **samenwerkingsakkoord tussen VDAB en OCMW**. Het perspectief van mensen in armoede en mensen met een leefloon zal een meerwaarde vormen voor de gedragenheid en effectiviteit van het samenwerkingsakkoord.

Het is van belang dat er **respect is voor de privacy** en er tussen verschillende diensten niet zomaar gegevensuitwisseling is. Mensen delen soms gevoelige informatie en deze moet met zorg behandeld worden, binnen de kaders van het beroepsgeheim en respect voor de GDPR wetgeving.

“OCMW en ook de VDAB, ze vragen allerhande documenten. Je ondertekent een bepaald document en dat geeft hen dan het recht om vanalles op te vragen, denk maar aan doktersverslagen. Bij mij bijvoorbeeld, ontdekte ik dat mijn VDAB assistent ineens wist dat ik een slachtoffer ben van kindermisbruik. Ik schrok mezelf een bult. Dat is echt niet aangenaam.”

Vanuit mensen in armoede was er consensus over dat de regie over de informatiedeling moet liggen bij de leefloongerechtigde zelf. Je bent de **regisseur van je eigen traject** en moet zelf kunnen bepalen wat er wordt gedeeld van informatie tussen OCMW, VDAB en werkgever. Daarnaast dat de leefloongerechtigde kan rekenen op transparantie en regie in het uitwisselen van informatie en oordelen over de medewerking die ze verlenen in hun activeringstraject.

Zowel binnen VDAB als OCMW zijn er regionale en organisatorische verschillen. Op lokaal niveau is er nog veel potentieel om meer nabij en geïntegreerd werken in de ondersteuning van leefloongerechtigden naar de brede arbeidsmarkt. Het moet duidelijk zijn wie jou zal ondersteunen naar werk.

“Mensen worden nu al van het kastje naar de muur gestuurd en ze maken het nog erger. Want wie gaat u helpen? VDAB of het OCMW?”

Lokale partnerschappen vanuit Europa WSE streven naar ‘duurzame arbeidsmarktdeelname van mensen met complexe problemen’ en voorzien in samenwerkingen tussen VDAB, lokale overheden en andere relevante dienstverleners. Deze lokale partnerschappen kunnen een belangrijke rol spelen en vormen een belangrijk leerproces in wat al dan niet werkt. Maar op dit moment zijn het tijdelijke projecten met onvoldoende capaciteit om alle leefloongerechtigden en andere maatschappelijk kwetsbare groepen te bedienen met hun aanbod.

We pleiten ervoor dat er een **regulier aanbod binnen VDAB is voor deze kwetsbare doelgroepen en/of OCMW’s meer financiering en expertise kunnen opbouwen in het kader van de activering en begeleiding op maat van leefloongerechtigden.**

7. Aanbevelingen

Het Netwerk tegen Armoede is een vragende partij om armoedetoetsen te kunnen uitvoeren.

Integrale begeleiding, meer samenwerking, geen verplichting

- **Integrale ondersteuning op verschillende levensdomeinen** en op maat van de persoon is de sleutel tot succes. Verplichten en sanctioneren zorgt enkel voor meer mentale druk en vergroot de afstand tot de arbeidsmarkt.
- **Toegankelijke dienstverlening vanuit VDAB en OCMW:** belang van een nabij en fysiek aanspreekpunt waar je zonder afspraak terecht kan.
- **Klaar zijn voor de stap naar werk**, daarvoor ligt een belangrijke autonomie en expertise bij het OCMW.
- **Centrale rol en expertise bij VDAB** om het overzicht te behouden op de verschillende activeringsmaatregelen en dienstverleners.

Drempels naar werk

- Pak structurele drempels naar werk aan **door een transversale aanpak op Vlaams niveau waarbij verschillende beleidsinitiatieven elkaar versterken ipv tegenwerken.** (kinderopvang, openbaar vervoer, stabiele huisvesting, geestelijke gezondheidszorg, etc.)
- VDAB heeft een rol te spelen in het **stimuleren van inclusie en het sensibiliseren van werkgevers om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt aan te werven;** mensen leren het best terwijl ze werken.

Samenwerkingsakkoord OCMW/VDAB en lokale samenwerking ifv activering:

- **Beleidsparticipatie van mensen in armoede** en mensen met leefloon in voorbereiding en **opmaak van het samenwerkingsakkoord tussen VDAB en OCMW**
- We pleiten ervoor dat de voorwaarde tot verplichte inschrijving bij VDAB en medewerking in een traject naar werk **geen reden mag zijn om een leefloon te schrappen.**
- **Transparantie en regie bij de leefloongerechtigde in het uitwisselen van informatie** en oordelen over de medewerking die ze verlenen in hun activeringstraject.